

यहाँ से काटिए

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

यहाँ से काटिए

Sl.No. :

नामांक	Roll No.
<input type="text"/>	<input type="text"/>

No. of Questions – 23

VU-86-Vyak. Shastra

No. of Printed Pages – 7

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2023

VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2023

व्याकरणशास्त्रम् (ऐच्छिकम्)

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- 1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकः अनिवार्यतो लेखनीयः।
- 2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- 3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
- 4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां खण्डानामुत्तराणि एकत्र एव लेखनीयानि।
- 5) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतमाध्यमेन एव लेखनीयानि।

खण्डः - 'अ'

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्ना :-

- i) लिह् शब्दस्य सप्तम्यन्तं रूपमस्ति- [1]
 अ) लिहोः ब) लिहि
 स) लिट्सु द) त्रीणि
- ii) 'सौ च' इति सूत्रेण दीर्घो भवति- [1]
 अ) सौ परे ब) सुपि परे
 स) तिङि परे द) डौ परे
- iii) चतुर् शब्दो नित्यं वचनान्तोऽस्ति- [1]
 अ) एकवचनान्तः ब) द्विवचनान्तः
 स) बहुवचनान्तः द) चतुर्वचनान्तः
- iv) 'चतसृणाम्' इत्यत्र णत्वं भवति- [1]
 अ) 'अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेडपि' इत्यनेन
 ब) 'रषाभ्यां नो ण समानपदे' इत्यनेन
 स) 'पूर्वपदात्सञ्जायामगः' इत्यनेन
 द) 'ऋवर्णान्नस्य णत्वं वाच्यम्' इत्यनेन
- v) नहो हस्य भवति- [1]
 अ) घः ब) ढः
 स) धः द) सु

- vi) 'तुदन्ती' इत्यत्र नुमागमविधायकं सूत्रं किम्? [1]
- अ) आच्छीनद्योर्नुम्   ब) वा नपुंसकस्य
- स) शष्यनोर्नित्यम्   द) नामि
- vii) गवाश्शब्दस्य सप्तसु विभक्तिषु आहत्य कति रूपाणि भवन्ति? [1]
- अ) नवाधिकशतम्   ब) अष्टचत्वारिंशत्
- स) सप्तत्रिंशत्   द) सप्तविंशत्यधिकपञ्चशतम्
- viii) 'पुनर्' इत्यत्र अव्ययसंज्ञासूत्रमस्ति- [1]
- अ) तद्धितश्चासर्वविभक्तिः   ब) स्वरादिनिपातमव्ययम्
- स) अव्ययीभावश्च   द) कृन्मेजन्तः
- ix) त्रिषु लिङ्गेषु किं सदृशं भवति? [1]
- अ) सुबन्तम्   ब) तिङन्तं कृदन्तं च
- स) तद्धितान्तम्   द) अव्ययम्
- x) 'कर्त्री' इत्यत्र कः प्रत्ययः? [1]
- अ) डीप्   ब) डीन्
- स) डीष्   द) ई

xi) ऊर्मिशब्दः कस्मिन् लिङ्गे प्रयुज्यते? [1]

अ) पुल्लिङ्गे

ब) स्त्रीलिङ्गे

स) पुल्लिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च

द) नपुंसकलिङ्गे

xii) 'सोपधः' इति सूत्रस्य किम् उदाहरणमस्ति? [1]

अ) पनसम्

ब) बुसम्

स) साहसम्

द) वत्सः

2) रिक्तस्थानानि पूरयत -

i) इदमोऽन्वादेशे ..... । [1]

ii) प्रथमायाश्च ..... भाषायाम् । [1]

iii) केवलमामक ..... । [1]

iv) 'मृद्धी' इत्यत्र वोतो गुणवचनात् इति सूत्रेण ..... प्रत्ययो भवति। [1]

v) भूमिविद्युत्स ..... । [1]

vi) गृहमेहदेह ..... । [1]

3) अति लघूत्तरात्मक प्रश्ना :-

- i) युष्मदस्म दोः मपर्यन्तस्य जसि परे कौ आदेशौ भवतः? [1]
- ii) 'ष्णान्ता षट्' इति सूत्रस्य अर्थो लेख्यः। [1]
- iii) 'इयम्' इत्यत्र दस्य क आदेशः? [1]
- iv) 'दीव्यन्ती' इत्यत्र नुमागमः केन सूत्रेण भवति? [1]
- v) 'विसृपः' इत्यत्र अव्ययसञ्ज्ञासूत्रं लिखत। [1]
- vi) 'भवती' इत्यत्र डीप् - प्रत्ययः केन सूत्रेण भवति? [1]
- vii) क्रियाजनकत्वं किं भवति? [1]
- viii) 'कृष्णः' इत्यत्र प्रथमाविभक्तिः केन सूत्रेण भवति? [1]
- ix) 'पुण्येन दृष्टो हरिः' इत्यत्र पुण्येनेत्यत्र तृतीया केन भवति? [1]
- x) 'आख्यातोपयोगे' इति सूत्रस्य अर्थो लेख्यः। [1]
- xi) 'निधिः' इति शब्दः कस्मिन् लिङ्गे प्रयुज्यते? [1]
- xii) 'दैवम्' इत्यत्र लिङ्गविधायकं सूत्रं लिखत। [1]

- 4) 'अनड्वान्' इति रूपं साधयत। [2]
- 5) 'इदोऽय् पुंसि' इति सूत्रं व्याख्यायताम्। [2]
- 6) 'सः' इति रूपं साधयत। [2]
- 7) 'सजूः' इति प्रयोगः साधनीयः। [2]
- 8) 'अपो भि' इति सूत्रं व्याख्यायताम्। [2]
- 9) 'अहन्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]
- 10) 'दण्डि' इति रूपं साधयत। [2]
- 11) 'कृन्मेजन्तः' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेख्यः। [2]
- 12) 'डाबुभाभ्यामन्यतरस्याम्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]
- 13) 'ईप्सितः किम्? पुष्पेभ्यो वने स्पृहयति' इति स्पष्टयत। [2]
- 14) 'यतश्च निर्धारणम्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]
- 15) अक्षशब्दः इन्द्रियेऽर्थे केन सूत्रेण कस्मिन् लिङ्गेच प्रयुज्यते? [2]
- 16) 'श्रीः' इत्यत्र केन सूत्रेण किं लिङ्गं भवति? [2]

DO NOT WRITE ANYTHING HERE